



V. 2<sup>f</sup> T.

(cat. 4, 57. 58.)



# SUMMA LEGVM AC STATVATORVM QVIBVS CIVIVM ACADEMIAE IENENSIS MORES ET STVDIA DIRIGVNTR.



Misera virtutum maxima, maximeque necessaria est vera in DEVVM Pietas ac precatio; quippe radix ceterarum, vita rectrix, & praefudium in hac miseria humana praecepit. Huius doctrinam DEVVS vult omnibus hominibus mortisframi esse, & in quotidians vita perculi ad usum transferri. In hac igitur singuli, qui studia a pud nos nomen dederunt, multum operae ac studii ponunt. Nec modo priuatis, hanc virtutem exercentes, sed etiam publice in templis sua vota canit. Ecclaeles vestis coniungunt. Maleficiis in DEVVM & exercitationibus penitus abstinunt; nec quicquam moluntur, ferunt, faciunt, quod vere religio Christiana possit. Quod si quis consilium & societatem edificare fugiet, doctrinam dimittit tradam ut omnino aspergatur, aut partem eius flagrantem ac pertinaciter corrumper, in Academia ne feratur.

**II. Rektori & Professoriis;** tanquam alteris parentibus, **obedientiam** sine murmur & consumata, omnimeque honorem, obseruant, & gratiam animum praefanno.

**III.** Huius obedientiae vt exstet testimonium, **Gianuncus**, qui & vnde in Academiam venerint: quotque in ciuitate nostram sibi exparent, **intra proximam ab aduentu suo redditum**, non enim apud Rectorem singulis proterioribus, aliis publico inferendis; sive bona fide fundatibus; Academias fidibus, **Rectoris** & cito audience, legibus obtemperantes fore, nisi minores anni XIII, aut illi summa familia orti sunt, iurant. Qui non fecerit, ne coleretur in oppido, constitutisque & habituatricum illi denegent, ac si quis committeret, ex gravis puniatur. Si porro detracuerit obsequium, ex sagittarii oppidano tradatur. Omnes ac singuli, in primis vero hinc dititionis subiecti, nisi docerint, apes se studiis academicis iudicatos, ne recipiantur.

**IV.** Vtique adventientia precepimus in studiis explorari, & quea cuique doctrinae audiendis sit, indicari queat: qui nondum alibi *ritibus d/pofitionib*, quos vocant, initiat, nec aliqui gradu academico ornati sunt, more maiorum, antequam in numerum ciuitatis fidibus oratione recipiantur, hoc ritu iniunxit, & a Professorum vro plurimis in eorum studiis profectusque inquiratur. Qui vero tam initiatos se ferunt, idoneo id testimonio confirmant. Ni fecerint, in confilio Senatus cauamus alios.

**V.** Oogans aetas cum matra nondum est, vt scipio ac studia sua pollini regere, illi, & **rectoribus suis**, **principiis suis** **Præceptores** adsciscunt, inque apud diuinis recitationibus publicis eorum consilium sequuntur: si, publicis Professoribus, & Rectoribus laudandis, consulendo, exoriente confitis & monitis observantur.

**VI.** Subinde quisque cogite, debere fe, quippe liberalibus studiis additum, plurimum distare a labore hominum; nec alio fine nullum in Academiam, nisi vi in humanioribus litteris, variisque scientiis & disciplinis, virtute item & bonis moribus indiges magis magisque proficiat. Quare in hac oemnia cunctis ingenti industriaque genio intencido: contra ea omnia, interior, voluntates, latifacient, perclarum, & quae praeterea solido profectu bonis moribus officiant, aut Academiam nonnini, ordinique literaturae deducat, odium, aut contentum parvum, non omibus fugito. Qui in studia non incurberint, nec, vt dedito studiis homines addecet, se gescerint, Rechorum & Professorum iusta detracuerint, domum ad parentes, utrumque aut propinquos suos, causia eius rei perscripta, remittentur.

**VII.** Recens Academiam ingressi, ad graviora, sive theologieas, sive jurisprudencias, mediecaque artis studia, illotis manibus ne ruento; sed prius ducta Professorum, quibus commendati sunt, quovis Rector ipius laudaverit, philophae linguisque diligentem operam nautano: addam super haec perpetua tuis exercitationem, & crebras declamationes. Nec cathedram dispergant gratia confundant, atque fundamenta disciplinarum omni comprehendereint.

**VIII.** Omnes modicæ, vitæque familiæ & innocentia student, aquitatem in contradictio columno, & fidem pactiorum pte inuolanteque fervanto: conscienti, calamissimis, vellicacionibus, & iniuria omni penitus abstinendo: fuium cuique locum & honorem tribuento: denique omnibus triumphi hanc victorian anteponendo, superiorum aliis euaderem humanitate & tristitia.

**IX.** **Temperate & sobrie agno**, consolaties computationesque fulgentio; nec comuius sub discordem, aut alia occatione infituum; nec hospites horum quidquam tolerent, nudum adiungit; aut prandia in coena, has in multa visque noxem produci patiuntur. Qui iuruerit passuere fuerit, multa coactoreva: quod si fenefer ireruntq; admotus, non deflebitur, ab eo ius coniuratoe studiis habendi plane austeratur.

*Formula iuriariandi, quo inscriptari nomen in libro Academias Ienensis, & in ciuitate fidibus oratione numerorum recipiendi, fidem quam obstringat.*

EGO N. N. IVRO

**P**rimum, me Fundatoribus huius Academias, Serenissimi Principibus, Ducibus Saxonie, neque ipsum, neque per alium, villo modo dererimunt allaturum. Tum, in regenda disciplina me obsepteraturum huius Academias legibus ac statutis, in primis Serenissimorum eiusdem Nutritorium Edicto in duella sancto: reuerentur quoque habitarum debita Rectori Magistri & Professoribus.

**Tertio**, me adhibitorum diligenter in dicens, dignam perfruam Academica, & Scholæ mihi necessarias auditorum sedulo. **Quarto**, iniuriam mihi causam consolto, nec ipsum, nec per alium me vindicatur, sed fieri illa imploraturum auxilium Rectoris. **Domine**, si quid delinquerem, aut aliquid haberem controvieras cum alio, me acquiterunt in sententia, quam Rector Academias dixerit, quicque praeterea cassum cognoscunt. ITA ME DEVS ADIVVET!

**X.** **Castissimum** (cuius laude nisi sint ornati mores hominum, etiam genitili Poetae iudicio spirent, & sine honoris accubitu) **bonitatem** queant, atque regant animos, vt precipius & reliquo diuini Numeris cultu inducere possint, quod quum castissima mens sit, acerrime edit impuras omnia libidines.

**XI.** In **suffitu** quoque & cultu grauantes quandam præ leserunt, cumne que feruunt modum, vt appareat, eos non modo humana iudicata, sed DEI quoque, & angelorum oculos reuereri. Quare, vr sapientias & pacis studii adductos deceat, præterim in aede sacra & auditorio, incedunt, omniq; leuior habitu abstinendo.

**XII.** **Bachanalia** ferias perfornant nemo, quoque tandem, sive iudicio & turpi, sive honesto schemate, celebrato. Qui id autus fuerit, publice relegetur.

**XIII.** **Pacem** & **concordiam**, ad pietatem, virtutem & disciplinam maximam necessariam, tam inter se, quam cum cunctis collato. Erga peregrinos inde & tranquille se gerunto. Nuptias, nisi invitati, sese ne emulcent.

**XIV.** Nemo veteranorum a tumoriis, ullo praetextu computaciones, coniugia pecuniam, servititia, aut quidquam aliud exigit: nec veberibus, yerbis, aliave ratione eos exigitato. Neque nouit, nec aliud admittant: aut ali, quam honesto, & qui veterani in viu est, veluti vanitas, neque via ratione Penitulimum, quem vocant, & ouent lubeanteque. Delinquentes, nullo habito per amorem dimerit, tanto graviorre coactebuntur, quanto cum graviorre alienorum iniuria coniuncta fuerit ita exigitationes. Quid hoc genus delicti villo modo iuvat, insipiet, probuerit? is itidem, pro ratione delicti, nostra poma afficiunt.

**XV.** Omnes tumultum **occiones** vitano, nec cunctisq; aedes opprimitur, aut vim his inuenit; nec in platen ac aliis turbas excitant. Qui aliquid horum fecerit, pro delicti modo, poena gravi afficiunt.

**XVI.** **Clamores** quoque, & **buscas** barbitri, tam domi, quam in plateis & fibulari, diurnae item nocturnaque diffigurationes, penitus prohibite sunt, in delinquentes care, aut vii enormi peccauerint, trespuepe deprehendiunt, relegatione animaduertuntur.

**XVII.** **Domina omnia** & **conflictus**, tam fallentes, quam subiti, & quaevis in diuillorum occasione, iniuriae, tam quae verbis, quam factis inferuntur, inceduntis fuit. Qui contra fecerint, sciant, feceris se posse, a Serenissimo Academias Nutritoribus singulari fine in rem Edicto statutis, affiduntur.

**XVIII.** **Bombardis** ac felocita gelata, follis prægrece profectur; iaderniro in oppidum aut in fibulari dispositore, nequacumque fuit, & Geltantria ea admittent, multaque aut poena exerceat, duploq; rebus, vel animalibus, aut quisquis præterea ex inuicta, ac fata, mala nocuerit rebus, & hi vel homini, vel alterius animalium dannum dedecet, & de faciendo isto aque, ac poena tenebuntur.

**XIX.** **Erbarum, anomorum versationis & captura penitus abstinere:** quippe facinore, Principum ac magnificorum iura, illaque inffinga præterea, temerare.

**XX.** Nemo agos, horas, vineaque depopulet, ne olera quisquam, fructus, vas rapiat, nec ipsi penitus abstinere. Nihil enim foedus cogitari potest, quoniam ex aliorum detrimentis non modo fructum, sed etiam volupatem capere. Ne indigenis quidquam ordine literario, quam furti criminis se alligare. Qui fecerit, peine punitur ad dannum inferit, quod dederit, refarcendum adiugatur.

**XXI.** In subibus neque musca, neque mena coniunctus condicuntur.

**XXII.** **Holista** & **mofex**, quae quisque inculte, ne uitæ sufficiat, infeccio.

**XXIII.** Lumen gekentu caute, nec maiora addubis, nisi extincta, infenatur alludantur.

**XXIV.** **Nemo in Sala fluming laueri**, nateret: qui haud paruerit, præter vita perculam (quod natum esse invenire, tor tristes suffocatorum casus docat) etiam magistris animaduertionem incurat.

**XXV.** Argo haec omnia non modo ipsi, qui a fudiorum cultu nonne ibi invententur, ne faciunt; nec nec fons fuisse permittantur. Hos autem, nisi Rectores confici, nequacum condicuntur; nec nisi tales, qui non fint oneri Academias, quique, ubi habent quicun, vel ipsi habeo festein, vel scholam oppidanam frequenter. Penitentes & male motari in aedes non admittantur.

**XXVI.** Freques disceduntur ex hac Academias, comitatus, vt perculi damnum plenus, penitus intermitto: tantum abfit, vt fas cuique esse debet, tubarum clangore angere pompan, & ad spectaculum turbam conuocare.

**XXVII.** Nihil rypis excludatur, nisi a Decano Facultatis, aut Professore, qui confendi cuiusque scripti potest, et, visum ante, probatumbus & permisum fuerit.

*Acto iuris iusto, secu' ma  
nus, Christi Friderici  
vel, Badis. Lipp. die XVI  
decimvith, anno mcccxxvii*



Yo. 416. 2°

ULB Halle  
003 899 721

3



56.

1078

VS 17

n. 1



# SVMMA LEGVM AC STATVATORVM QVIBVS CIVIVM ACADEMIAE IENENSIS MORES ET STVDIA DIRIGVNTVR.



Mnium virtutum maxima, maximeque necessaria est vera in DEV M Picta ac precastio: quippe radix ceterorum, vita rectrix, & praefudium in hac miseria humana praecepit. Hujus doctrinam DEVs vult omnibus hominibus notissimam esse, & in quoniamis vita periculis ad usum transferri. In hac igitur singuli: qui studiis a pud nos nomen dederunt, multum operac ac studii puncto. Nec modo priuatum hanc virtutem exercentes, sed etiam publice in templis sua vota cum Ecclesiæ votis coniungunt. Maledicis in DEVm & executionibus penitus abstinat; nec quicquam moliantur, scribant, faciantur, quod verae religioni Christianæ, pure que DEI verbo, aut eius praecomitis ac doctoris dedecori, contemnit, nosce est, vel diffensione excite possit. Quod si quis congregus & societatem ecclie fugier, doctrinamque diuinam ostendit omnino appetinabitur, aut partem eius flagitiose ac perniciem corrumper, in Academia ne feratur.

*II. Recleri & Professoribus, tanquam alteris parentibus, obedientiam sine murmur & contumacia, omnimeque honorem, observantiam, & gratiam animum praeservato.*

*III. Hujus obedientia ut exstet testimonium, faciatur, qui & vnde in Academiam venerint: quoque in ciuitate nostram sibi præcepti exstant, intras proxim ab adueniuo suo triduum, nomen apud Rectorem singuli profector, also publico inferendum; seque bona fide Fundatoribus Academie fides, Rectoris elo audience, legibus otemperantes fore, nisi minores anni XIX, non illufri familiæ ore sint, iuranto. Qui non fecerit, ne toleretur in oppido, coniunctisque & habitalium illi denegetur, ac si quid commiserit, eo gravis puniatur. Si porro de trectatibus obsequiis, magistratus opipido tradatur. Omnes ac singulis, in primis vero hifce ditibibus subiecti, nisi docerent, apes se studiis academicis judicatos, ne recipiatur.*

*IV. Vrque adventientia profectus in studiis explorari, & quae euique doctrinæ audienda sint, iudicari queat: qui nondum alius ruribus depositionis, quos vocant, initiat, nec aliquo gradu academico ornati sunt, more maiorum, ante-*

*in primis ciuitatum studiorum recipiuntur, hoc ita initiantur, & a Pro-*

*cesso in eorum studia profectusque inquiratur. Qui vero fam-*

*dono id testimonio confirmant. Ni fecerint, in confilio Sena-*

*tebantur.*

*Im etas tam matura nondum est, vt scipios ac studia sua possin-*

*tires sibi ferent, priuatis suis Preceptoribus adiuvantibus, inque au-*

*toribus publicis eorum confluum sequuntur: finis, publicos Pro-*

*laudandos, consulunt, eorumque confluis ac monitis obtem-*

*de quisque cogiter, debere se, quippe liberalibus studiis addi-*

*care a vulgo homino; nec alio fine missum in Academiam, nisi*

*literis, variisque scientiis & disciplinis, virtute item & bonis*

*magis proficiat. Quare in hac omnia cunctis ingenii,*

*is intendito: contra ea ciuitum, insram, volupates, laetitiam,*

*& praeterea solido profectu bonis moribus officiant, aut Acad-*

*emicum litterario dederunt, odium, aut contentum parant, mo-*

*rit. Qui in studia non incubuerint, nec, ut studiis fulsis homi-*

*terint, Rectori& Professori iusta detraherentur, domum ad*

*t propinquos suos, causa eius rei perscripta, remittuntur,*

*ens Academiam ingredi, & fidem pacorum, sive theologiae, sive*

*ediceaque artis studia, illos manibus ne ruento; fed prius ducu-*

*is commendati sunt, quose Rector ipsi laudaverit, philosophiae*

*em operam naudente: addant super haec perpetuam stili exer-*

*citations, Nec cathedralm dispendit, gratia condescen-*

*dentia disciplinarum animo comprehendenter.*

*Nec modestia, vitæque sanctitati & innocencia studento, aqui-*

*bus colum, & fidem pacorum pte inquitate servanto: con-*

*velationibus, & iniuria omni penitus abstinentio: sum cuique*

*tribuimus: denique omnibus triumphis hanc victoriam ante-*

*em aliis euader humanitate & tenuitate.*

*operare & sobrie agere, consolations computationesque fu-*

*tuia sub dictissim, aut alia occinsonis instituto: nec hospites ho-*

*lerent, nemud adiuvent; aut prandia in cenas, has in multan-*

*duci patientur. Qui iuerit passuus fuerit, multa coegerat:*

*amque admonitus, non deficerit, ab eo ius coniuctores studiosos*

*eratur.*

*la iuris iurandi, quo inscripti nomen in album Academie Ienensis, & in ciuitatum studiorum numerum recipiendi, fidem sicam obstringunt.*

EGO N.N. IVRO

Fundatoribus huius Academie, Serenissimi Principibus, Ducibus Saxonie, neque ipsum, neque per alium, villovo modo derrimentum allaturum, in regenda disciplina me obtemperatum huius Academie legibus ac statutis, in primis Serenissimorum eiusdem Nutritorum Edicto in duella san-

cito: reuerentiam quoque habitum debilitate Rectori Magnifico & Professori, o, me adhucrū diligenter in dicendo, dignam persona Academica, & scholas mihi necessarias auditurum sedulo.

re, iniuriam mihi factam coacto, nec ipsum, nec per alium me vindictarum; sed super illa imploratum auxilium Rectoris.

que, si quid delinqueremt aut aliquid haberem contrariefacie cum alio, me acquieturum in sententia, quam Rector Academie dixerit, quicque praeterea

causam cognovit, ITA ME DEVs ADIVVET!

Dato iure iurando, Specie na-  
turali, Chrl. Frider. ca-  
rel, Badis. Luf. die XVI  
decimvith. Annum MDCCL

B.I.G.

Black

3Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Inches

Centimeters

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231